

Gylleudbringning – natur- og miljøhensyn

Heidi Buur Holbeck,
Temadag om optimal udbringning og udnyttelse af gylle
Foulum, 7. maj 2014

Disposition

- Vandmiljø
- Naturhensyn
- Kulturmiljø

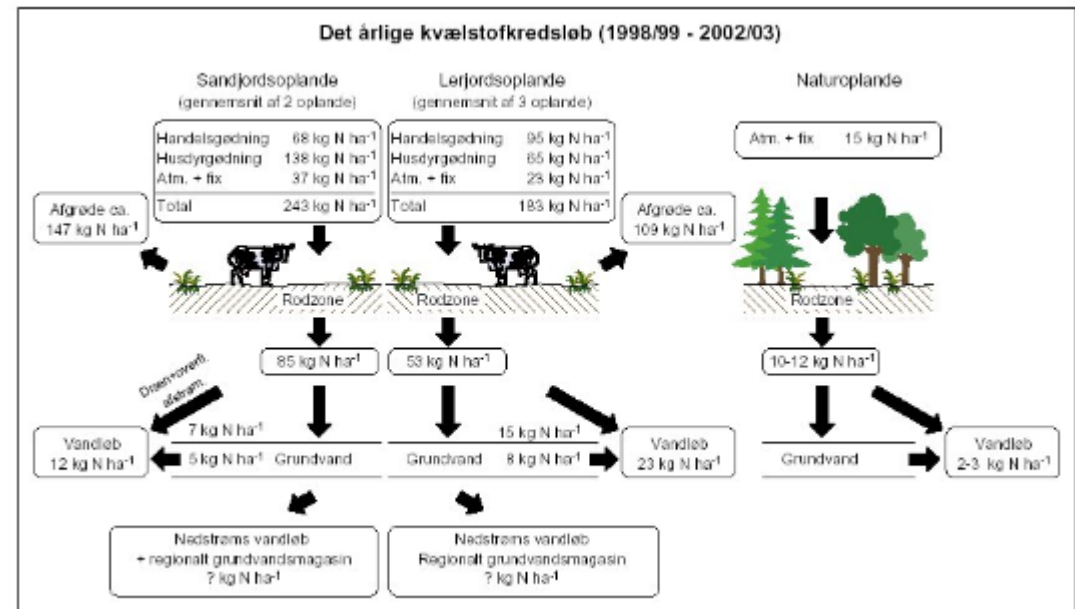

Gødningshåndtering og gylleudbringning

- En temmeligt gennemreguleret aktivitet
 - Gødningsregnskab
 - Kvælstofnormer og sædskifter
 - Krav til udbringningsmetoder og tidspunkter
 - Bræmmer og randzoner
 - Særlige vilkår for skrånende arealer
 - Særlige vilkår ved miljøgodkendelser
 - Osv. osv.

Næringsstoftransportveje

- Luftbåren
- Overfladeafstrømning
- Via dræn og grundvand

Hvor ender gyllen?

- Helt afgørende, at gyllen ender der hvor den gør gavn
- Gyllen skal ikke ud i vandløb, søer og ud på de ekstensive naturarealer

Grundvand og vandmiljø

- Udskillelsen af næringsstoffer fra spildevand og landbrug gav betydelige problemer i søer, fjorde og i havene.
- Samtidig gav udledningen høje forekomster af nitrat i grundvandet (sundhedsrisiko)
- Første vandmiljøplan 1985
- Siden er der kommet flere vandmiljøplaner, nitratdirektiver og vandplaner

Itsvind og algeopblomstring m.m.

Udvaskning af næringsstoffer fra dyrket jord kan medføre

- Øget mængde næringsstoffer i vandet
- Algeopblomstring
- Henfaldne alger nedbrydes på hav- eller søbund
- Ilten opbruges
- Fisk, hummere (og planter) dør
- Økosystemet kommer ud af balance og arter forsvinder

Itsvind ses især i sensommeren i roligt, varmt vejr og kan vise sig ved massevis af døde fisk i vandet.

Kilde: Gyldendal.dk Foto: Bent Lauge Madsen

Gylleudslip til vandløb og søer

- Medfører umiddelbar omsætning af næringsstoffer og iltsvind
- Fisk, smådyr (og planter) dør
- Dårlige historier for landbruget

Det effektive danske landbrug

- Stor udnyttelsen af jorden
- Effektiv udnyttelsen af husdyrgødningen
- Mellem de dyrkede marker ligger søer, vandløb og naturarealer

Naturbeskyttelsesloven

Pas på gylleudbringningen ved overgange til natur

Det kan se rodet ud, men være værdifuld natur.....

Naturbeskyttelseslovens § 3 - Beskyttede naturarealer

Hvad betyder § 3-beskyttelsen?

- Tilstanden må ikke ændres uden dispensation fra kommunen.
- Dvs. der må f.eks. ikke drænes, gødes, sprøjtes, plantes eller graves vandhuller.
- Arealerne er vejledende registreret.
- Det er altid den faktiske tilstand på arealet, der afgør om arealet er beskyttet eller ej.
- Se vejledende registrering på www.arealinfo.dk
- Ved tvivl: Spørg altid kommunen

Geocortex Viewer For Silverlight - Windows Internet Explorer

http://arealinformation.miljoportal.dk/distribution/

File Rediger Vis Favoritter Funktioner Hjælp

Favoritter Harzen.dk - Alt om rejser til ... booking.com Bekræftelse cd Diamond Head Lightning ... CoopPlus Foreslåede websteder ForældreIntra

Geocortex Viewer For Silverlight

Danmarks Miljøportal

Data om miljøet i Danmark

Nyheder Service status Driftsstatus Vejledninger

Temaer

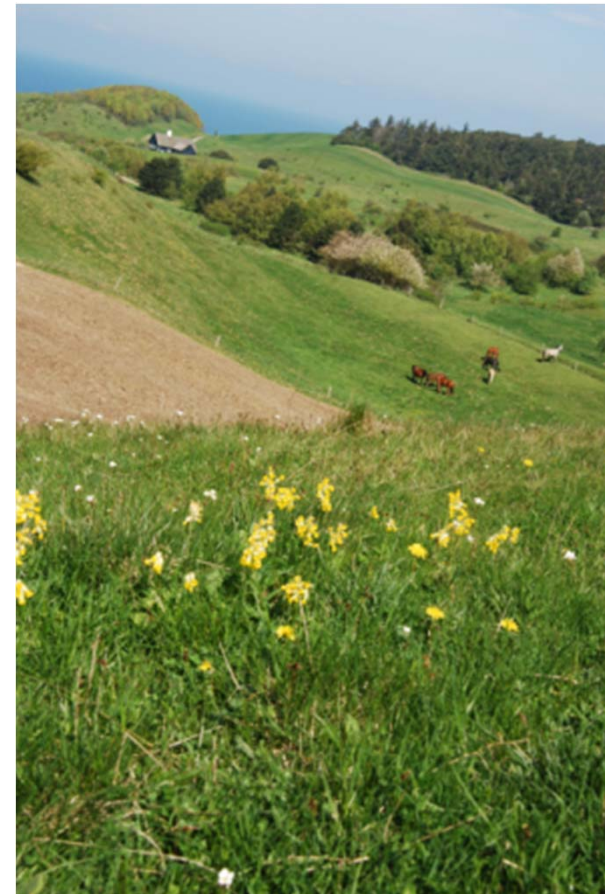
Profil **Landbrug**

- ☐ Overfladevand
- ☐ Sø- og vandløbsstationer
- ☒ Naturbeskyttelse og Natura2000,...
- ☒ Beskyttede vandløb
- ☒ Beskyttede naturtyper
 - Eng
 - Hede
 - Mose
 - Overdrev
 - Strandeng
 - Sø
- ☐ EF-fuglebeskyttelsesområder
- ☒ EF-habitatområder
- ☐ Ramsar områder

Her kan jeg...

Konsekvens af gylle på naturarealer

- Gylle på naturarealer vil give flere næringsstoffer
- Næringsstoffer på naturarealer vil forskubbe balancen for de planter der lever på naturarealerne
- Næringsstofelskende arter som brændenælde, dueurt og vild kørvel vil tage over

Men det ser da stadig pænt ud....

○ Næringsfattig

○ Næringsrig

Hvad sker der så?

- De sjældne planter er ofte lavtvoksende og tåler ikke mange næringsstoffer
- Ved næringsstofpåvirkning vil arealerne gro til i højere planter
- De sjældne planter forsvinder – og med dem de insekter som er afhængig af de sjældne planter

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Naturhensyn

Sanktioner

- Krav om retablering og/eller bødestraf
- Krydsoverensstemmelse for:
 - overgødskning
 - overtrædelse af § 3 i Natura 2000 områder
 - Ødelæggelse af fortidsminder og disses randbeplantning

Kulturmiljøer – fortidsminder m.m.

- Pas på med de store, tunge maskiner !!!

Pas på fortidsminder og hegn

- På fortidsminder og langs hegn lever også en række dyr og planter der let påvirkes af næringsstoffer

Randzoner

Husk:

- Ingen gylleudbringning i randzonerne

Mindsk tabet og skab win-win

- Ved korrekt håndtering og dosering
 - Dosering tilpasses afgrøde, jordtype og nedbør – for at reducere udvaskning (sædskifter og norm)
 - Behandling af gyllen og udbringningsmetode kan reducere fordampning og risiko for afstrømning og udsivning
 - God maskinhåndtering kan reducere risiko for splid, køreskader og overfladeafstrømning
 - Vær opmærksom på hvor der er naturarealer op til udbringningsarealer

Vær særlig opmærksom på

- Udyrkede arealer/naturarealer
- Skrånede arealer og arealer med tragtvirkning
- Fortidsminder
- Vandløb og søer
- Marker, der grænser op til stejle udyrkede dale eller bakker

VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

Tak for opmærksomheden